

Nr 102.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Dahl nr 1 i Södermanlands län; given Stockholms slott den 21 februari 1913.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgiva,

att till förra fänriksbostället $\frac{3}{4}$ mantal Dahl nr 1 i Västra Vingåkers socken av Södermanlands län hörande torpen Sjöbråten och Fredriksberg samt lägenheten Opentorp må, var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område, från egendomen upplåtas i enlighet med kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen av berörda grunder meddelade närmare bestämmelser samt med förbehåll om rätt för köpare av torpet Sjöbråten och lägenheten Opentorp till utfartsväg över den i kronans ägo kvarvarande delen av egendomen.

De till ärendet hörande handlingar och karta skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1913.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSSVÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson anförde vidare.

Vid en år 1909 å förra fänriksbostället $\frac{3}{4}$ mantal Dahl nr 1 jämte Dahl nr 2, en utjord, i Västra Vingåkers socken av Södermanlands län hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering av egendomen från den 14 mars 1912 hava uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning av lägenheter från egendomen, vilken lämnar mer än 600 kronor i årligt arrende. Domänstyrelsen har uti skrivelse den 26 juli 1912 underställt ifrågavarande ärende Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat instrumentet över berörda förrättning ävensom övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av förste lantmätaren H. R. Linder år 1908 över egendomen upprättad karta med beskrivning.

Av dessa handlingar inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen 1.2 mil från Vingåkers järnvägsstation, innehåller en sammanlagd areal av 231 hektar 32.9 ar, varav 44 hektar 26.2 ar åker, 1 hektar 22.6 ar tomt, 3 hektar 75 ar äng, 180 hektar 56.9 ar avrösningsjord och 1 hektar 52.2 ar impediment, samt angränsar den för tiden till den 14 mars 1925 för statsverkets räkning utarrenderade jordbruksdomänen $\frac{1}{2}$ mantal Olofstorp nr 1. Egendomen Dahls skog är undantagen från arrendet och ställd under skogsstatens vård och förvaltning.

Å egendomen finnas tre torp, Stubbedalen, Sjöbråten och Fredriksberg, ävensom tre lägenheter, Opentorp, Enstugan och Dahls grindstuga.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att torpen Sjöbråten och Fredriksberg måtte avskiljas från egendomen och försäljas till sina nuvarande innehavare, vilka i mer än fem år väl brukat torpen. Dessa äro bebyggda med hus, vilka samtliga tillhöra kronan med undantag av svinhus och hemlighus å Sjöbråten, som ägas av torparen.

Torpet Sjöbråten, med en detsamma tillagd areal av 11 hektar 97.9 ar, därav 3 hektar 80.9 ar tomt och åker, 3.5 ar äng, 8 hektar 10.8 ar betesmark och 2.7 ar impediment, samt å förenämnda karta betecknat med ägofigurerna nr 277—279 och 281—310 ävensom delar av ägofigurerna nr 280, 315 och 323, har av uppskattningsmännen åsatts ett saluvärde av 2,400 kronor, därav för växande skog 610 kronor. Innehavaren av torpet Carl Adolf Larsson hade hemställt om utvidgning av torpets gränser i syfte att erhålla nödigt husbehovsvirke av gran och furu ävensom att få några mindre under torpet nu brukade täppor att ingå i den ifrågasatta försäljningen. Såväl uppskattningsmännen som vederbörande skogstjänstemän hava emellertid uttalat sig emot en sådan utvidgning av området såsom icke av behovet påkallad och ej heller för egendomen i övrigt nyttig.

Torpet Fredriksberg, med en detsamma tillagd areal av — obäräknat en över området gående väg — 5 hektar 3.2 ar, därav 1 hektar 47.1 ar tomt och åker, 3 hektar 55.2 ar betes- och skogsmark samt 0.9 ar impediment, samt å kartan betecknat med ägofigurerna nr 86—103 ävensom delar av ägofigurerna nr 104, 105, 325 och 326, har åsatts ett saluvärde av 1,700 kronor, därav för växande skog 650 kronor.

Uppskattningsmännen hava vidare föreslagit försäljning av ovan nämnda lägenheten Opentorp med en areal av 5 hektar 87.9 ar, därav 1 hektar 79.5 ar åker, 33 ar äng, 3 hektar 74.8 ar betesmark samt 0.6 ar impediment. Denna lägenhet, som är obebyggd och omfattar ägofigurerna nr 177—192 samt delar av ägofigurerna nr 176 och 193, har åsatts ett saluvärde av 1,100 kronor, därav för växande skog 390

kronor. Uppskattningsmännen hava ifrågasatt, att köparen av ifrågavarande lägenhet skulle få tillgodogöra sig virket i två å huvudgården befintliga spannmålsbodar.

Vid försäljning av torpet Sjöbråten och lägenheten Opentorp borde enligt uppskattningsmännens åsikt vederbörande köpare tillförsäkras rätt till utfartsväg över den i kronans ägo kvarvarande delen av egendomen.

Vad angår ovannämnda torpet Stubbedalen samt lägenheterna Enstugan och Dahls grindstuga, hava uppskattningsmännen ansett, att dessa områden borde bibehållas i kronans ägo och omhändertagas av skogsförvaltningen för skogsväsendets räkning.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har framhållit, att någon upplysning icke stode att erhålla rörande storleken och läget av den till egendomen hörande utjorden Dahl nr 2. Mot förrättningsmännens förslag har Kungl. Maj:ts befallningshavande emellertid icke haft något annat att erinra än att, enär huvudgården uppenbarligen vore i behov av omförmälda två spannmålsbodar, desamma icke syntes böra ingå i försäljningen av området Opentorp.

Domänstyrelsen har upplyst, att kammarkollegium, enligt meddelande till domänstyrelsen i skrivelse den 4 juli 1912, förordnat om uteslutande ur jordeboken för Västra Vingåkers socken av Dahl nr 2, en utjord, ävensom att styrelsen gått i författning om egendomens skötsel och vård för tiden intill den 14 mars 1914. Vidare har domänstyrelsen anfört, att försäljning av lägenheter från ifrågavarande egendom utöver vad i sådant hänseende av uppskattningsmännen föreslagits icke syntes böra för närvarande äga rum; men ämnade styrelsen vid utfärdande av arrendekontrakt om i kronans ägo behållen del av egendomen för tiden efter sistnämnda dag låta sig angeläget vara att tillse, att därav icke hinder skulle möta för disposition, om sådan skulle finnas önskvärd, i samband med dispositionen av kronodomänen Olofstorp utav lägenheten Dahls grindstuga ävensom därinvid liggande del av egendomen Dahls utmark. Ändring utav gränserna för de nu till försäljning föreslagna områdena syntes styrelsen icke lämplig, utan ville styrelsen därutinnan, liksom ock i fråga om de åsatta saluvärdena, ansluta sig till uppskattningsmännens förslag. Ej heller hade styrelsen något att erinra mot, att, på sätt föreslagits, köparna av torpet Sjöbråten och lägenheten Opentorp erhöles rätt till utfartsväg. Vad anginge omförmälda spannmålsbodar, anslöte sig styrelsen till Kungl. Maj:ts befallningshavandes uttalande härutinnan.

För egen del instämmer jag i allo med domänstyrelsen. Visserligen kunde det synas, som om den avsides belägna lägenheten Dahls

grindstuga lämpligen borde försäljas till eget hem, men torde, på sätt domänstyrelsen framhållit, frågan därom böra anstå och upptagas till behandling i samband med frågan om dispositionen efter den 14 mars 1925 av den egendomen Dahl angränsande kronodomänen Olofstorp. Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå Riksdagen medgiva,

att torpen Sjöbråten och Fredriksberg samt lägenheten Opentorp må, var för sig med ovan angivet område, från ifrågavarande egendom upplåtas i enlighet med nådiga kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendommar och med iakttagande av de i nådiga brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen av berörda grunder meddelade närmare bestämmelser samt med förbehåll om rätt för köpare av torpet Sjöbråten och lägenheten Opentorp till utfartsväg över den i kronans ägo kvarvarande delen av egendomen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen avlåtas.

Ur protokollet:
Gösta Alstermark.
